

Recenzja – ocena pracy kwalifikacyjnej, dorobku artystycznego i dydaktycznego w przewodzie doktorskim w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne mgr **Katarzyny Maniewskiej** wszczętym przez Radę Wydziału Grafiki i Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych im. Wł. Strzemińskiego w Łodzi.

Z panią magister Katarzyną Maniewską poznaliśmy się okresie studiów w prowadzonej przeze mnie pracowni malarstwa. Obserwowałem jak stawiała samodzielnie pierwsze kroki, odnosząc pierwsze sukcesy. Z zainteresowaniem śledziłem zmiany jakie przechodziła Jej twórczość malarska. Bo właśnie malarstwo stało się miejscem podejmowania zasadniczych eksperymentów i decyzji. Odmienne w różnych okresach, wyróżniało się osobistym, indywidualnym sposobem widzenia i przeżywania świata. Tak o tym napisała w swojej charakterystyce twórczości „Archetypy współczesnego ego”.

„Mój cykl malarski „Archetypy współczesnego ego” odnosi się do nurtującego mnie zjawiska przedstawię metafizycznych nieświadomości – artefaktów – przez odniesienie się do świadomości jednostki – ego. Interesująca dla mnie jest próba scalenia świadomego z podświadomym. Odpowiedź na pytania, która ze stron będzie dominantą i czy istnieje możliwość choć częściowego spersonifikowania archetypu? W tym celu należałoby przybliżyć naturę obrazu. Można stwierdzić, że każdy obraz składa się ze znaków- komunikatów, w tym również symboli, artefaktów. Jest to więc zderzenie świadomego działania z podświadomymi metaforycznymi obrazami, które zestawione razem dają jedność wypowiedzi artystycznej, której komunikat można rozpatrywać w perspektywie semiotycznej oraz semantycznej. Znak w obrazie stanowi substytut rzeczy i stanowi łącznik między tym co znaczone- sygnifie, a tym co znaczące – signifiant „.

Skomplikowana gra jaką prowadzi artystka pomiędzy tym co widoczne, co dociera do niej z zewnątrz, z natury a tym co staje się projekcją wtórną, owocującą intuicją poetycką, poszukującą własnego „ja”.

Malarstwo Maniewskiej jest ciągłym procesem stawania się i rozpadu formy, gdzie decydującą rolę pełni obecność wypełniającej je swoistej energii. Dzięki niej każda barwna plama staje się jednocześnie śladem przebytej

drogi. Kolor tracąc swą materialność, wywołuje wrażenie ruchu. Kreowana przestrzeń zdaje się nie mieć granic wyznaczanych formatem obrazów. Światło przenikające materię roznosi jej zdynamizowane barwne elementy po płaszczyźnie płótna. To co z pozoru wydaje się chaotyczne i przypadkowe, ujawnia istnienie specyficznego wewnętrznego rytmu obejmujące wszystkie elementy formalne.

Tworząc cykl malarski „Archetypy współczesnego ego”, pisze Maniewska skupiłam się na indywidualizowaniu zjawisk uznanych w kulturze za prarzeczy. Ponieważ rozwój twórczy powiązany jest z rozwijaniem „ego” postanowiłam pokazać swój obecny zapis świadomych myśli w postaci zestawu znaków będących ucieleśnieniem podświadomych metafizycznych odniesień. Niewykluczone, że z czasem, gdy moja świadomość i wiedza będą się pogłębiać, moje terażniejsze obrazowania uznam za nieadekwatne, jednak mniemam, że stanowią one drogę do choć częściowego rozwiązania postawionego przeze mnie problemu i określenia moich poszukiwań malarskich.

Prace te są realizowane cyklem. Wybór formatu zbliżonego do kwadratu – formy idealnej w zestawieniu z bardzo subiektywnym zapisem niematerialności i ulotności, wzbogacone o wartości symboliczne, które podświadomie, niezależnie od kultury i religii odnosimy do samego siebie. Maniewska należy do twórców, którzy nawet jeśli poddają się emocjom muszą je analizować i racjonalizować. Obrazy mają z reguły uproszczoną, otwartą kompozycję co przy obrazach nazwałbym zamglonych, dla których najbliższe było by pojęcie sfumato – sprawia wrażenie otwartych, nieskończonych przestrzeni.

Komentując swój cykl obrazów napisała :

Inspiracją dla poszczególnych obrazów były archetypy wyszczególnione w psychologii oraz wierzeniach ludowych – matka, byk, dom, czerwień, lustro, wojna, oko, pies, sen, śmierć. W poszczególnych obrazach łączyłam ich pierwotne znaczenie - opisane w psychologii obrazy archetypowe - z przedstawieniami przekształconymi przez ego, zawierającymi moje doświadczenia życiowe oraz twórcze. Same archetypy stanowiły więc tylko punkt wyjścia i ulegały transformacji przy konstruowaniu ciągu znaków stanowiących obraz. Proces ten jest świadomą transfiguracją malarską, gdzie następuje zatarcie granicy między świadomością a nieświadomością - tworzy się jaźń-całość.

Wybrane archetypy symbolizują ciąg ludzkiego życia, począwszy od narodzin, aż do śmierci. Kolekcja ta obrazuje człowieczeństwo oraz cykle życiowe, które dotyczą całego ogółu ludzkiego- stanowi uniwersum widziane oczami współczesnej jednostki.

Właściwie nie jest ważne, czy korzenie Jej twórczości znajdziemy w impresjonizmie, pointyliźmie, czy teorii widzenia Strzemińskiego. Uważam, że największą wartością sztuki Maniewskiej jest to, że znalazła swój własny malarski język i formułę obrazu, że potrafi przekazać swe odczucia w sposób sprawiający przyjemność i wzbogacający odbiorcę.

Robi to rzetelnym, tradycyjnym warsztatem, bez efekciarskiego przyspieszania końcowego efektu. Myślę, że w ten sposób przekonuje do swoich prac, które trzeba też traktować jako swoisty pamiętnik nastrojów, refleksji i przeżyć a których tytuły są czasami tylko autorską notatką powodów powstania obrazu.

Rozprawa teoretyczna która powstała w związku z przewodem doktorskim jest sumą doświadczeń artystki od kilku lat uprawiającą twórczą działalność, której nie obca jest refleksja nad własną twórczością. Każdy kto zapoznał się z tekstem potwierdzi, że refleksje Maniewskiej wsparte bezdyskusyjnymi autorytetami jak: J. Maritain, V. Van Gogh, H. Matisse, W. Kandyński, M. Iliade, G. Jung to prawda i rzetelnie opisane doświadczenia. Dla młodego twórcy ten tekst będzie pouczający. Jego forma i treść mają dodatkowy walor pedagogiczny i może być dla studentów wzorem tego typu opracowań. Szczególnie cenne jest uściślenie pojęć, wyjaśnienie przedmiotu dyskursu, doprecyzowanie znaczenia słów. Jasno przeprowadzony wywód, końcowa konkluzja, ponadto przepisy i wspaniała bibliografia dopełniają się wzajemnie. Jest oczywiste, że temat jest ledwie naszkicowany, ale jest to szkic bardzo klarowny, biografia zaś pomoże zainteresowanym pogłębić wiedzę na temat.

Pani mgr Katarzyna Maniewska jest uzdolnionym pedagogiem. Bardzo dobrym organizatorem artystyczno – pedagogicznego warsztatu pracy. Jej działalność artystyczna i naukowa jest silnie związana z pracą edukacyjną na rzecz sztuki. Od szeregu lat jest aktywnie zaangażowana w organizowanie i prowadzenie plenerów oraz wystaw prac malarskich studentów. Zajęcia z malarstwa prowadzi na wysokim poziomie artystycznym i naukowym. Sporo czasu i pracy poświęca na poszerzanie swojej wiedzy teoretycznej z różnych dziedzin nauki m. in. historii malarstwa, technologii malarstwa, psychologii twórczości, estetyki, filozofii oraz pedagogiki artystycznej. Od szeregu lat pełni funkcję opiekuna kilku roczników studentów. Swoim zaangażowaniem, wiedzą i umiejętnościami pedagogicznymi zyskała sobie uznanie i szacunek. Posiada umiejętności wnikliwego konstruowania problemów artystycznych w dyscyplinie malarstwo oraz sposobu wykorzystywania ich w pracy pedagogicznej ze studentami. Młodzi ludzie, studiujący malarstwo bardzo sobie

cenia pracę z pedagogiem, którego opinie i korekty są poparte własnym dorobkiem twórczym i artystycznym doświadczeniem. Nie dziwi mnie więc, że młodzież darzy Ją dużym zaufaniem i sympatią. Na pewno w pracy dydaktycznej pomaga Jej otwarta postawa twórcza, umiejętność posługiwania się wieloma mediami plastycznymi, nie mówiąc już o sumienności i szerokiej wiedzy, które ujawniły się w pracy kwalifikacyjnej. To wszystko sprawia, że obecność pani Katarzyny Maniewskiej w Zakładzie Malarstwa i Teorii Sztuki na Wydziale Pedagogiczno Artystycznym w Kaliszu, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu jest bardzo cenna, a zakres jej działalności nie mieści się w ramach wyznaczających obowiązki asystenta.

Biorąc pod uwagę wartościowy i znaczący dorobek artystyczny potwierdzony licznym udziałem w wystawach /pełny wykaz dorobku znajduje się w dokumentacji do przewodu/ oraz wysoki poziom naukowy i artystyczny pracy kwalifikacyjnej oraz kolekcji malarskiej „Archetypy współczesnego ego”, bardzo dobre wyniki w pracy dydaktycznej w pełni uzasadniają przyznanie Pani magister Katarzynie Maniewskiej doktoratu w przewodzie doktorskim w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie sztuki piękne. Kandydatka spełnia wymagania ustawowe.

Kalisz, dnia 28.05.2016

Kierownik Zakładu Malarstwa i Teorii Sztuki

prof. Jan Hryček